

## مناقشه میان تهران و ریاض فاجعه‌بار خواهد بود

نخست‌وزیر پاکستان که کشورش در دوره‌ای میانجی‌گری ناموفقی را در روابط ایران و عربستان سعودی داشت، گفت که تفاهم میان تهران و ریاض به نفع منطقه و کل جهان است و کشورش از چنین تفاهمی حمایت می‌کند، چرا که مناقشه میان این دو قدرت منطقه‌ای فاجعه‌بار خواهد بود.

به گزارش سایت خبری پرسون، بر اساس مصاحبه‌ای که روز شنبه در وبسایت راشاتودی منتشر شد، عمران خان، عربستان سعودی را نزدیک‌ترین متحد و دوست قدیمی اسلام‌آباد خواند و گفت ریاض دوستی است که در گذشته در زمان نیاز، به پاکستان بارها کمک کرده است. از این‌رو اسلام‌آباد صادقانه به دنبال تفاهم میان ایران و عربستان است. نخست‌وزیر پاکستان با ابراز نگرانی از درگیری احتمالی میان ایران و عربستان سعودی افزود: «چنین مناقشه‌ای نه تنها برای پاکستان، بلکه برای کشورهای در حال توسعه فاجعه‌بار خواهد بود، زیرا هر گونه درگیری بین این دو کشور بزرگ بر قیمت نفت تاثیر می‌گذارد.»

نخست‌وزیر پاکستان در پاسخ سوالی در ارتباط با روابط پاکستان با کشورهای عربی و میانجی‌گری اسلام‌آباد میان تهران و ریاض گفت: «ایران همسایه ماست و با همسایه باید همزیستی کرد. هر چه روابط شما با همسایگان بهتر و تمدنی‌تر شود، این هم برای بازرگانی و هم برای تمام منطقه بهتر خواهد بود.»

عمران خان گفت به دلیل همه‌گیری شیوع ویروس کرونا، جهان با کمبود عرضه نفت روبه‌رو است که بیشتر کشورهای در حال توسعه را تحت تاثیر قرار می‌دهد. او گفت: «بیم آن می‌رود که هرگونه رویارویی ایران و عربستان تاثیری آنی بر قیمت نفت داشته باشد و این مساله تاثیر ویرانگری بر فقرای تمام کشورها به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه دارد. بنابراین من بر این باورم که نه فقط پاکستان بلکه همه باید تلاش کنند تا دستیابی به تفاهم میان این دو کشور تضمین شود.»

عمران خان همچنین در بخش دیگری از سخنانش به مساله افغانستان پرداخت و گفت که پاکستان «با تمام همسایگان افغانستان همکاری دارد و در حال بررسی شروطی برای دولت مستقر در کابل هستند تا این دولت را به رسمیت بشناسیم.» حمایت قاطع نخست‌وزیر پاکستان از بهبود روابط ایران و عربستان در حالی صورت گرفته است که اخیرا مذاکراتی میان و ایران و عربستان با میانجی‌گری عراق در جریان است. سه دور این مذاکرات در بغداد برگزار شده و قرار است دور چهارم آن در دولت جدید ایران انجام شود.

پیش‌تر روزنامه «فایننشال تایمز» اواسط فروردین ۱۴۰۰ گزارش داد که مقامات ارشد جمهوری اسلامی و عربستان سعودی، ۹ آوریل ۲۰۲۱-۲۰ فروردین ۱۴۰۰، شش سال پس از قطع روابط دیپلماتیک بین دو کشور در دی ماه ۱۳۹۴، در بغداد مذاکرات «مستقیم» انجام داده‌اند.

خبرگزاری فرانسه نیز ۱۹ آوریل-۳۰ فروردین ضمن تایید این خبر به نقل از یک مقام عراقی و یک دیپلمات غربی نوشت که هیات‌های دو کشور به ریاست سعید ایروانی نماینده علی شمخانی، دبیر شورای عالی امنیت ملی ایران و خالد بن علی الحمیدان، رئیس وزارت اطلاعات عربستان در بغداد با یکدیگر دیدار کرده‌اند. از سرگیری روابط دوجانبه و مسائل منطقه‌ای از جمله یمن اصلی‌ترین محورهای مورد گفت‌وگو بین دو کشور بوده است.

در طول چند سالی که از قطع روابط سیاسی ایران و عربستان می‌گذرد، بازیگران مختلفی تلاش کرده‌اند تا میان تهران و ریاض میانجی‌گری کنند. پاکستان یکی از اصلی‌ترین بازیگرانی بوده که در تلاش بود تا ایران و عربستان را به پای میز مذاکره بکشاند که در صحنه عمل توفیقی در این راه حاصل نکرد. در همین ارتباط، عمران خان چند ماه پس از انتخاب به عنوان نخست‌وزیر پاکستان در اوت ۲۰۱۸، اواسط مهر ماه ۹۷ برای میانجی‌گری میان ایران و عربستان به تهران سفر کرد و سپس برای بار دوم عازم ریاض شد. در آن مقطع رسانه‌های پاکستان گزارش دادند که محمدبن سلمان، ولیعهد عربستان سعودی، از پاکستان درخواست کرده است تا برای تنش‌زدایی عربستان و ایران اقدام کند. عمران خان پیش از این اتفاق، در حاشیه نشست مجمع عمومی سازمان ملل در نیویورک هم اعلام کرده بود که قصد دارد برای کاهش تنش میان ایران و عربستان میانجی‌گری کند.

عمران خان مجدداً ۲۱ مهر ۱۳۹۸ با سفر به تهران از انگیزه‌های خود برای میانجی‌گری میان تهران و ریاض خبر داد. این سفر چند ماه پس از انفجارهای تاسیسات آرامکو و حمله به نفت‌کش‌ها در بندر فجیره صورت گرفت که منطقه را تا مرز انفجار پیش برد، اگرچه باز این تلاش‌ها راه به جایی نبرد. پیش از عمران خان هم نواز شریف، نخست‌وزیر سابق پاکستان بهمن ماه ۱۳۹۴ و یک ماه پس از قطع روابط ریاض با تهران برای میانجی‌گری میان دو کشور به ایران و سپس عربستان سفر کرد.

اسلام‌آباد همواره در تلاش بوده تا توازن را در روابط پرتنش ایران و عربستان سعودی حفظ کند، چرا که به دلیل آسیب‌پذیری‌های سیاسی-امنیتی و اقتصادی پاکستان، تلاش مقامات این کشور این بوده تا بتوانند روابط بدون تنش را با دو قدرت منطقه برقرار کنند. در شرایط کنونی نیز با تحولات شتابان افغانستان و قدرت‌گیری طالبان، مجدداً نقش پاکستان در آینده روابط ایران و عربستان پررنگ شده است.